

O p o n e n t s k ý   p o s u d e k

k disertační práci

Autor: **JUDr. Ondřej Frinta**

Téma: **Právnícké osoby**

I. Formální náležitosti

Předložená disertační práce je zpracována v rozsahu 188 stran vlastního textu. Součástí práce je seznam odborné literatury, který je dále přehledně členěn na učebnicovou a monografickou literaturu a na statě publikované v odborných časopisech. Ze seznamu použité literatury vyplývá, že doktorand hledal při studiu zvoleného tématu inspiraci ve více než stovce publikací učebnicového i monografického charakteru (včetně zahraničních) a že shromáždil celkem přes sto devadesát časopiseckých či sborníkových statí. To je po formální stránce zcela dostačující ke splnění požadavků, které jsou na vědecká díla tohoto druhu kladeny. Bohatý aparát poznámek pod čarou (práce obsahuje celkem 446 poznámek pod čarou) ukazuje, že autor literaturu nejen vyhledal, nýbrž s ní řádně a podrobně pracoval. Autor přesně dodržuje citační normy, počet slov odpovídá standardnímu formátu normostrany.

Předložená disertační práce tedy splňuje požadavky, které se na disertační práce kladou.

II. Volba tématu disertační práce, stanovené cíle a metody zpracování

Disertační práce má prokázat autorovu schopnost samostatného vědeckého bádání a samostatné tvůrčí činnosti v oblasti výzkumu. Proto je třeba posoudit již samotnou volbu tématu z toho hlediska, zda autor volil takové téma, které může být předmětem hlubšího bádání a rovněž je třeba posoudit, zda autor zvolil adekvátní metody vědecké práce.

Téma dané institutem právnícké osoby je jedním ze základních teoreticko-právních okruhů nosných již od počátku 18. stol. Jde však o téma, které je aktuální i dnes, především v souvislosti s připravovanou rekonstrukcí soukromého práva. Autor správně upozorňuje na současný stav diskurzu o tématu právnícké osoby v ČR a všímá si, že až na několik výjimek chybí ucelený a komplexní pohled, zabývající se právníckou osobou především jako obecným soukromoprávním institutem. Proto autor přikračuje k pojednání, které je koncipováno veskrze obecně a nevyhýbá se ani některým filosofickým přesahům, deduktivní postupy se ostatně odrážejí i v samotné systematické práci (k tomu v podrobnostech níže).

V úvodu autor cituje Sedláčkovu myšlenku o tom, že ohledně právnícké osoby je „halas různých mínění tak silný, že není možno se dorozuměti“ a zamýšlí se nad ní. Z této myšlenky mu vyplývá cíl jeho vědeckého bádání. Chce ověřit, zda toto tvrzení platí a chce nalézt příčiny tohoto stavu.

Lze uzavřít, že téma disertační práce bylo zvoleno vhodně, včetně stanovení cílů, kterých chce doktorand při bádání dosáhnout. Ke zpracování tohoto tématu při tom doktorand používá adekvátních vědeckých postupů.

III. Systematika a obsah práce

Autor rozdělil disertační práci do tří hlavních celků, které posléze člení na jednotlivé kapitoly a pasáže.

První část práce, nazvaná „Právnícká osoba – pohled institucionální“ je započata kapitolou o stavu diskurzu o institutu právnícké osoby v ČR. Jde o nejobecnější pasáž z celé práce, která má četné sociologické přesahy – autor se zabývá tím, v jakých hlavních souvislostech se s institutem právnícké osoby setkávají jednotlivé právnícké profese, které se zároveň účastní na odborném diskurzu.

Ve druhé kapitole první části autor pojednává o pojmech spojených s institutem právnícké osoby. Zaměřuje se tedy na pojmy subjektu, subjektivity, osoby a osobnosti. V závěru této kapitoly si klade – zcela v souladu se zvoleným postupem zpracování tématu - otázku o vzájemném vztahu uvedených pojmů. Neopomíjí v této souvislosti zásadní pojednání K. Čermáka o pojetí paradigmatu právního vztahu a právní subjektivity.

Těžištěm první části práce je ovšem kapitola třetí, která nese název „Právnícká osoba.“ Po té, co si autor vyjasnil výše uvedené pojmy a rovněž vztahy mezi nimi, přistupuje k syntéze nejobecnějších poznatků, k nimž dospěl. Nejprve krátce pojednává o vývoji doktríny a jednotlivých teorií právnícké osoby, aby si mohl posléze položit zásadní a obtížnou otázku fiktivnosti či reálnosti právnícké osoby. Zpracování této otázky se však neomezuje na srovnání těchto dvou teorií a případnou preferencí toho či onoho názoru. Autor důsledně aplikuje pravidlo obecné logiky o vzájemné podmíněnosti platnosti jednoduchých a složitých vztahů. Proto stanoví pro své další úvahy klíčová axiomata, na nichž dále staví své úvahy. K tomu opět s důsledností, kterou ukázal již v předchozích kapitolách, vysvětluje pojmové instrumentarium, které používá. Přínos autorův zde spočívá v tom, že poukazuje na možné rozdílné významy a rozdílná použití slov jako je entita, substrát, substance. Dokonce, což nebývá ve srovnatelných pracích běžné, zabývá se výrazem „existence“ - svým osobitým způsobem přibližuje rozdílnost tohoto termínu v rámci obecného a specificky právníckého uvažování.

V závěru této části práce pak dospívá k tomu, že „reálnost“ či „fiktivnost“ právnícké osoby je podmíněna smyslem, který připišeme výrazu osoba. Tím se hlásí k Tilchovým myšlenkám, na které také odkazuje.

Ve druhé části své práce přistupuje autor k rozboru právnícké osoby *de lege lata*. Autor se zabývá římskoprávními kořeny institutu právnícké osoby a ukazuje na myšlenkovou návaznost úprav v ABGB i v osnově československého občanského zákoníku z roku 1937. Těžištěm této části práce je ovšem pojednání o pojetí právnícké osoby podle současného OZ a srovnání s úpravou v návrhu nového OZ. V této části práce autor náležitě užívá výsledků, k nimž dospěl v obecné (prvé) části práce, což mu umožňuje přehledně a originálně pojednat o právnícké osobě jako o entitě vybavené jednatelským ústrojím.

Třetí část práce je nazvána „pohled demystifikační.“ Autor se vrací k prvopočátku svých úvah a v souladu se stanovenými výchozími axiomaty rozebírá jednotlivé pojmové znaky právníckých osob. Akcentuje při tom právní subjektivitu jako vlastnost, která je připojována k té či oné entitě. Zásadním výstupem, který celou práci uzavírá, je pak autorova myšlenka, že spor o to, zda ta či ona konkrétní entita „je či není“ právníckou osobou, je druhořadý. Na prvním místě totiž stojí otázka, zda k té či oné entitě zákonodárce připojil právní osobnost, resp. právní subjektivitu a v jakém rozsahu (což názorně ukazuje na příkladu otázky trestní odpovědnosti právníckých osob).

Navrhuji proto, aby disertační práce JUDr. Ondřeje Frinty byla kvalifikována jako splňující předpoklady pro udělení doktorské hodnosti. Jde o výborně zpracovanou práci svědčící o hlubokých znalostech autora a jeho schopnosti vědecky pracovat.

Doc. JUDr. Josef Salač, Ph.D.

